

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Félévre . . . 3 " — "
 Negyedévre . . . 1 " 50 "
 Egy óra . . . — " 50 "
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
 PÉCSSETT, Széchenyi-tér 12-ik szám
 (Nádasy-féle ház)
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó fölszó-
 lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:
 PÉCSSETT, Széchenyi-tér 12-ik szám,
 hová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény
 intézendő.

Kéziratok vissza nem adatnak

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl
 Előfizetések elfogadtatnak még
 valamennyi könyvkereske-
 désben.

Egyes számok kaphatók:

Weldinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (fő-utca), Hochrein József és fia (Széchenyi-tér) 36hm Manó (fő-utca), papir- és könyvkereskedéseiben
 Mindezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

Márczius 15.

(é—s) A hazaszeretet szent tüzetől sugallt lelkesedéssel üdvözlünk, márczius idusa!

Megjelenik évenként a nyíló tavasszal, hogy gyámolítsd a kétkedőket, vigasztald a csüggedőket s megerősítsd szívünkben egy jobb jövő rég táplált reményét. A mint fakó, téli köntösét leveti a természet, hogy csillogó, aranyos nap-sugarat, kedves bájt és mosolygó derűt árásson mindenfelé, úgy a te eljöveteled is kiragadja a honfiúi sziveket ez anyagias, sivár, elalkudott jelenből s föltárja lelki szemeink előtt annak a hatalmas emlékü korszaknak vakító panorámáját, melynek te voltál örök boldogságot ígérő új esztendeje.

A vérben fürdő Európa rémes csatakiáltásaiból kibontakozik előttünk a nagy apostol láng szavától öntudatára ébredt ifjú Magyarország, a mint három kinos század óta sajtó sebeire mutatva, a szabad, független nemzetek kerek-asztalánál egyedül az irott törvény keresetlen szavainak ősi jogával büszke méltósággal helyet követel magának. Föltünik előttünk az örömtől ittas főváros bűvös-bájos képe; látjuk, midőn a jobbagyság eltörlése, a közös teherviselés és sajtószabadság által összeforrt s megizmosodott nemzet ajkain és szívében az emberiség szent háromságát: a szabadságot, egyenlőség- és testvériséget dicsőítő hymnussal egy új Mózes nyomdokain, lánglelkü lantosának gyújtó szabadságdala mellett az ígérlet földjére lép.

Megirigyelték tőlünk. A népek millióinak örökönye olaj volt az ellenünk évszázadokon át táplált gyilkos tüzre, ránk uszították a fölbujtogatott nemzetiségek bős csordáit és két birodalom fegyveres erejét, — s kezdődött újra a mythosok kora. Európa tétlenül nézte, bámulta egy világ, a mit cselekszünk: a regeszerü, kétségbeesett élet-halálharcot.

A tizszeres erő, avagy tán az ördögi árulás megdöntöttek, a zsarnoki hatalom hiéna módjára, késelegve habzsolta a magyar vért, „elhulltanak legjobbjaink“.

A politikai viszonyok kényszere s egy — tagadhatatlanul — nagy ész téves alkotó hite új aerát teremtett. A dicső márcziusnak csak roncsait kaptuk osztályrészül, s ha e nagy napon számon kéri tőlünk a történet szelleme, hogy mikép sáfárkodtunk a szent hagyományokkal, — pirúlva kell bevallanunk, hogy könyörtelenül sodortatunk arról a lejtőről lefelé, melyre a 67 állított.

Ennek a mesésen józan politikának minden tette egy kardcsapás önállóságunkra, ez üti aztán rá szerencsétlen bélyegét vezérlő férfiainkra s intézményeinkre is.

Elmondhatjuk — csak a lefolyt 2 év történetéből is, — hogy a nemzet jövőjét: a magyar ifjúságot teljesen kiszolgáltattuk az idegen, katonai szellemnek és önkénynek; eldicsekhetünk a nemzeti becsületérzés azon égbekiáltó arculcsapásával, midőn a magyar országgyűlés nagy többség kilökött a magyar honpolgárok sorából szentségtelen kezekkel egy 89 éves

aggastyánt, ki nagyobb volt — a legnagyobb közt is — valamennyinél. többet tett valamennyinél, a kit jobban szerettünk és szeretünk, epedőbben vártunk és kívánunk haza valamennyinél, a magyar szabadság apostolát s e nemzetnek századok óta legdicsőbb fiát — Kossuth Lajost.

Ott az aradi vértanúk ünnepe, országgyásza; a hivatalos Magyarország távol, egy élő nagy embere a nagy kornak — midőn elmondja az örök emlékezetü martyrok ünnepét megszentelő áldást, — irtózik a lehulló lepeltől, s a nemzet koszorús írója, kinek a nagy márczius kölcsönözte az első szárnyakat, nem mer vagy nem akar a leleplezésre Aradra zárandokolni, s mint egy színlelő, utolsó baka — marodit jelent.

Egy önkéntes baráti körben éltetni meri a „szent öreget“ s keserves bűnhődést talál és becstelenítő börtönt. Gondolkodjunk, elmélkedjünk! Az eszmék kultuszát akarják könyörtelenül kiölni egy nemzetből, de „minden babér elhervad s minden emlék romba dől, de kinek neve egy eszmével él, a fölött időnek nincs hatalma“ — mondja a nagy magyar gondolkodó.

A szent kegyelettel emelt vértanúszobor sokáig s a turini remete-óriás iránt táplált imádásszerű tisztelet-, szeretet- és hálaérzetünk időtlen időig tanuskodnak mellettünk.

A nagy márczius vezérlő szelleme s tiszta hazaszeretetünk világitó szövétneke vissza fogják varázsolni a dicső kort.

S a magyarok mindenható Istene, midőn csillagtrónusáról letekint reánk, lehe-

A „Pécsi Figyelő“ tárczája.

A szabadságról.

— Irta Várady Ferencz a jogászfifjúság által ma tartandó nemzeti ünnepély alkalmára. —

Egy szép tavasz legendája
 Száll hazánkban szájról-szájra,
 Egy szép tavasz, dicső tavasz
 Emléke,
 Melyre minden jó magyarnak
 Szent tűz gyul a szívébe.

A kikelet langy fuvalma
 Átolvadva édes dalba
 A természet ébredését
 Hirdette . . .
 Félálomban volt még a föld
 S megnyílt az ég felette.

Leszállott a legszebb angyal
 Aranyszárnyon, lángpalossal,
 Megsókolta szép földünket
 S csókjára
 Kinyílt a föld, édes hazánk
 Leglegszebb virága.

A szabadság volt e virág —
 Örült neki egész világ! . . .
 Illatára föllélekzett
 A magyar,
 Porba hullott a rab-bilincs,
 Kardot emelt minden kar.

Honfivértől hevült az arcz,
 Nemes czélért zajlott a harc,
 A magyar nép jólétéért,
 Üdvéért,
 Bátran vágva száz halálba
 Ontották a hősi vért.

Vérharmat szállt a virágra,
 Tövét magyar vér táplálta —
 Hiába tört ellene dér,
 Fagyos szél,
 Édes hazánk vérvirága:
 A szabadság ma is él!

Szabaddá lón a rab nemzet,
 Minden fia egyenlő lett . . .
 Egyenlőség, testvériség,
 Szabadság . . .
 Minden keblen ott virul e
 Három színű vérvirág.

Viruljon is a szép virág,
 A mig csak áll a nagy világ! . . .
 S mig ereinkből a magyar vér
 Ki nem vesz:
 Nem hervad el ez a virág —
 Édes hazánk szabad lesz

Várady Ferencz.

tetlen, hogy amen-t ne mondjon törhetetlen bizodalunk- és hő óhajunkra, midőn egy szívvel-lélekkel hisszük és valljuk:

„Lesz még egyszer ünnep a világon!”

Törvényjavaslat

a közigazgatás és az önkormányzat rendezéséről a vármegyékben.

II. FEJEZET.

Az alispán és az annak alárendelt közegek.

49. §. A) Az alispán hatásköre. Az alispán általános feladatai következők: a) intézkedik a közigazgatás keretébe tartozó minden oly ügyben, mely más közegek hatáskörébe nem tartozik; b) ellátja azon teendőket, melyek a más közigazgatási ágakból az ő hatáskörébe vannak utalva; c) eljár mindazon teendőkben, melyekre nézve a törvényhatósági bizottság illetékessége a jelen törvény által fenntartva nem lett, hacsak az más közeg hatáskörébe nem utaltatott; d) intézkedik a fennálló szabályokhoz képest a katonaszállásügyi ügyekben; e) ügyel a közigazgatás és önkormányzat menetére és valahányszor annak szüksége felmerül, saját hatáskörében rendelkezik; ha pedig valamely intézkedés hatáskörén kívül esik, a közigazgatásra vonatkozó észleleteit, illetőleg javaslatait a főispánnal vagy az illető szakfőnökkel, az önkormányzatra nézve a törvényhatósági bizottsággal közli; f) felügyel úgy a központban, mint a járásokban és a községekben a törvényes rendre, a törvények és rendeletek pontos és gyors végrehajtására; g) másodfokon határoz a járási főszolgabírák vagy a szolgabírák, rendezett tanácsú városokban ezek tanácsa, polgármestere és rendőrkapitánya által hozott, felelősséggel megadott mindazon határozatok felett, melyekre nézve más másodfoku felelősségi hatóság törvényesen megállapítva nincs; h) gyakorolja azon jogokat és teljesíti azon köteleességeket, melyek őt a jelen törvény, valamint a fennálló szabályok szerint megilletik.

50. §. Viszonyát a főispánhoz az előbbi szakaszok szabályozzák, ezeken kívül köteles a főispánnak bemutatni: a) a törvényhatósági bizottság elé terjesztett jelentéseit; b) fegyelmi vizsgálatot vagy felfüggesztést elrendelő, fegyelmi ítélet vagy rendbüntetésre vonatkozó határozatait; c) a hivatalok vizsgálatáról felvett jegyzőkönyveket az általa elrendelt intézkedésekkel együtt; d) köteles a főispánt minden fontosabb mozzanatról haladéktalanul értesíteni.

51. §. A főispánnak közvetlenül alárendelt szakfőnökökkel szemben hatásköre következőleg szabályoztatik: a) megkeresheti őket szakkörükbe való felvilágosítás és véleményadásra; b) a vezetőikre bízott szakágak igazgatása vagy végrehajtása tekintetében észlelt hiányokra figyelmeztetheti; c) velük javaslatokat közölhet; d) hivatalos megkereséseiket ellátja; e) a hatáskörükön belül hozott intézkedéseik foganatosításáról és végrehajtásáról gondoskodik. Oly intézkedéseik ellen, melyeket törvénybe ütközöknek, a helyi viszonyok közt károsaknak vagy kivihteleneknek tart, a főispánhoz 24 óra alatt fölterjesztéssel élhet. A főispán ily esetben a 38. §. c) pontjában foglalt jogát érvényesítheti.

52. §. A 28. §. C) pontjában felsorolt, neki alárendelt tisztviselők irányában következő hatáskörrel bír: a) gyakorolja a hivatalfőnököt megillető jogokat; b) illetékessége körében rendelkezik velük; c) felügyel a köteleességek pontos teljesítésére; d) működésüket és eljárásukat ellenőrzi. E végből hivatalaikat és hivatalos eljárásukat bármikor megvizsgálhatja. A járási főszolgabírák és szolgabírák működését évenként legalább egyszer az ügyviteli szabályokban meghatározott módon megvizsgálai köteles. (1886. XXI. 68. §.) e) szolgálati engedetlenség és kisebbségi hanyagság esetében az illetőnek meghallgatásával, de a felelősség kizárásával, három ízben 10 főtig terjedhető és az ügyviteli szabályokban kijelölt alapra fordítandó pénzbüntetést alkalmazhat; negyedik hasonló esetben köteles az illető ellen fegyelmi uton járni el; (1886. XXIII. 2. 4. §.) f) ellenük azok kivételével, kik a bizottság tagjai, fegyelmi vizsgálatot rendelhet és őket akár egyidejűleg, akár a vizsgálat folyama alatt állásaiktól felfüggesztheti.

53. §. Hatásköre a törvényhatósági önkor-

mányzatban belüli a következő: a) állásánál fogva szavazattal bíró tagja és a főispán akadályoztatása esetén elnöke a törvényhatósági bizottságnak, az állandó választmánynak és a közigazgatási bizottságnak (1874. XXXIII. tcz. 18. §.) b) elnöke a központi választmánynak (1874. XXXIII. 18. §.) (1886. XXI. tcz. 68. §.) c) őre a törvényhatóság pecsétjének. (68. §.) d) átveszi és a szabályrendeletre képest ellátja a vármegyei törvényhatóságokhoz intézett kormányrendeleteket, leveleket, jelentéseket és folyamodványokat; (68. §. g.) e) aláírja a törvényhatóság nevében kiállított okmányokat, leveleket és fölterjesztéseket és utóbbiaknál követi a 38. §. d) pontjában előírt eljárást; (68. §. e.) f) végrehajtja, illetőleg végrehajthatja a közgyűlés érvényes szabályrendeleteit és határozatait; (68. §. a.) g) ellátja, illetőleg ellátatja az önkormányzati tevékenységen belül az igazgatást; h) felügyel a vármegye által létesített és felügyelete alá helyezett intézetekre és azok szabályszerű működésére; i) a törvényhatóság nevében utalványoz a jogerős költségvetés, illetőleg határozat korlátai között; k) gyakorolja a törvényhatóságnak önkormányzati külön tiszti közegei és segéd- vagy kezelő személyzete irányában az 52. §-ban foglalt jogokat; l) jelentést tesz a törvényhatósági bizottság minden rendes közgyűlésének a fontosabb kormányrendeletekről, a közigazgatás menetéről, az önkormányzat tevékenységéről, a közigazgatási hatóságok működéséről, a törvényhatóság vagyoni viszonyairól, a járási tanács és az önkormányzati közegek működéséről, nemkülönben az előfordult fontosabb mozzanatokról; m) ellátja a vármegyei szabályrendeletek szerint őt megillető külön hatáskört; n) felfogadja és elbocsátja a törvényhatóság külön szolgaszemélyzetét.

54. §. Az alispán felügyel a rendezett tanácsú városok és más községekre, különösen háztartásuk rendben tartására. Jogában áll ezeket bármikor megvizsgálni, illetőleg járási főnökeik útján megvizsgáltatni. A rendezett tanácsú városokat évenként legalább egyszer az ügyviteli szabályzatban foglalt eljárás mellett megvizsgálni köteles. Az 52. §. e) és f) pontjaiban foglalt jogot a rendezett tanácsú városok, illetőleg községek alkalmazottjai ellen is gyakorolja. Külön hatáskörét e részben a rendezett tanácsú városok és községek rendezéséről szóló törvény szabályozza.

55. §. Az alispán jogosult, sőt félevenként egyszer köteles a központi adópénztárt a vármegye tulajdonát képező és felügyelete alatt álló értékeknek pénztári ellátása tekintetében az ügyviteli szabályzatban foglalt módon megvizsgálni. Jogában áll ezekre nézve a központi adópénztárt számlakivonatokat, pénztári jelentéseket, zárlati vagy mérleg kimutatásokat beterjesztésére utasítani.

56. §. A központi számvevőségnek a vármegye értékeire, a községek háztartására és vagyoni kérdéseire vonatkozó hivatalos eljárását bármikor megvizsgálhatja, sőt félevenként egyszer személyesen megvizsgálai köteles.

57. §. Az alispán a központi irodának közvetlen főnöke. Annak összes tagjaival szemben gyakorolja az 52. §-ban, valamint az ügyviteli szabályzatban foglalt jogokat.

58. §. Az alispánnak sérelmes határozatait az érdekeltek, ha csak más határidő szabva nincs, vagy a törvény másként nem intézkedik, a kézbesítéstől számított 8 nap alatt felelősséggel feltehetik. Az alispán megfelelő határozatait fölött a közigazgatási bizottság dönt, kivéve, ha valamely törvény más felelősségi hatóságot külön megállapít. Az alispánnak másod fokozott oly határozatai ellen, melyekkel az első fokozat lényegileg helybenhagyatott, továbbá felelősséggel csak az esetben van helye, ha azt valamely törvény megengedi. A főispánnak azonban joga van az ügyet felülvizsgálásra fölterjeszteni, ha e jogot 8 nap alatt igénybe vette, vagy ez iránt az érdekelt fél által az alispáni határozat kézbesítésétől számított 8 nap alatt fölkeretett.

59. §. Minden vármegyei törvényhatóság területén rendszerint egy alispán alkalmazandó, egyes nagyobb kiterjedésű vármegyék területére akár ideiglenes, akár végleges jelleggel másod alispáni állás is rendszeresíthető. Ily esetben a hatáskörök az első és másod alispán közt a belügyminiszter által szakok szerint osztandók föl. A közigazgatás általános felügyelete és a főispán helyettesítése ez esetben az első alispánt

illeti. Az első alispánnak — akadályoztatása esetén — rendes helyettese a másod alispán.

B) A vármegyei jegyzők hatásköre. 60. §. A vármegyei főjegyző és a vármegyei aljegyzők az alispánnak közvetlenül alárendelt és önálló intézkedési joggal nem bíró központi tisztviselők. Kötelesek az alispán ügykörébe tartozó teendőket az alispán egyéni felelőssége mellett, utasításaihoz és az ügyviteli szabályzathoz képest pontosan ellátni. Az alispán akadályoztatása esetén, vagy ha az alispáni szék üres, az alispáni teendőket saját felelőssége mellett a főjegyző teljesíti. A főjegyző hivatalból tagja a törvényhatósági bizottságnak és a közigazgatási bizottságnak. Az alispán által személyesen ellátandó ügyekben, jelesen a főispán helyettesítésére és az alárendelt hivatalok megvizsgálására továbbá a fegyelmi vizsgálat vagy felfüggesztés elrendelésére vonatkozó teendők, illetőleg jogok tekintetében azonban a főjegyző csak az alispáni szék üresedése esetén bír helyettesítési jogosultsággal. A közigazgatási gyakornokok az alispán által kijelölt teendőket ellátni tartoznak.

C) A főorvos hatásköre. 61. §. A főorvos közegészségi ügyekben az alispánnak és a közigazgatási bizottságnak, valamint a törvényhatósági bizottságnak szakközege és a közegészségi ügyek rendes előadója. E minőségénél fogva egyrésztől szakvéleményt adni, az ügyeket az ügyviteli szabályzathoz képest ellátni és a szükséges intézkedéseket javaslatba hozni köteles, másrésztől felügyel arra, hogy a közegészségügyi szabályok a törvényhatóság egész területén pontosan végrehajtsanak. Hatásköre részleteit az 1886. XIV. törv. cikk szabja meg. Állását és feladatait a közigazgatási bizottságon belül a IV. Rész szabályozza.

62. §. A főorvos a közegészségügy terén kezdeményező és indítványozó joggal bír. A szükségesnek vélt intézkedéseket az alispánnak terjeszti elő, ki a szükséghez képest vagy saját hatáskörében intézkedik, vagy az ügyet a közigazgatási bizottságnak, esetleg közgyűlésnek bemutatja.

63. §. A főorvos a járási orvosok működését ellenőrzi és ügyel, hogy ezek köteleességeiket pontosan teljesítsék. E végből hivatalos működésüket és eljárásukat évenként legalább egyszer személyesen megvizsgálja, és a vizsgálat eredményét az alispánnak bejelenti, ki azt a főispánnak mutatja be.

64. §. A községeket közegészségügyi szempontból bármikor megvizsgálhatja, a vizsgálatot a községi közegészségügyi közegek működésére valamint az egészségügyi intézményekre is kiterjesztheti; de úgy a főispán, mint az alispán rendelkezése esetén megvizsgálai, észrevételeit és javaslatait az illetékes hatóságnál előterjeszteni köteles.

65. §. A főorvost akadályoztatása esetén a főispán által kirendelt tiszteletbeli főorvos, vagy a központban székelő járási orvos helyettesíti.

66. §. Az orvosok magánygyakorlatot a közszolgálat hátránya nélkül üzhetnek.

67. §. Nagyobb vármegyékben második főorvosi állás akár ideiglenesen, akár véglegesen rendszeresíthető, ez esetben az ügykört ezen törvény korlátai közt a belügyminiszter osztja be.

D) A gazdasági felügyelő hatásköre. 68. §. Gazdasági felügyelői állás rendszerint minden vármegye területén szerveztetik. A szervezés fokozatosan történhetik. A gazdasági felügyelőt a földmívelésügyi miniszter nevezi ki, általa a gazdasági felügyelő teendőivel az erdőfelügyelő is megbízható, esetleg addig, míg valamely törvényhatóság területén a gazdasági felügyelői állás rendszeresítve nem lett: annak hatáskörét a jegyzői karnak a főispán előterjesztésére a földmívelésügyi miniszter által megbízott tagja látja el.

69. §. Gazdasági felügyelőkül alkalmazhatók: a) kik a magyaróvári gazdasági akadémián a rendes tanfolyamot elvégezték és ugyanott gazdasági oklevelet nyertek; vagy külföldön hasonrangu tanintézetekben nyert ilyen bizonyítványokat honosították; b) kik legalább a jogi 4 évi tanfolyamot bevégezték, az államtudományi államvizsgát sikeresen letették és a magyaróvári gazdasági akadémián a legfontosabb gazdasági tantárgyakat egy éven át hallgatták és erről bizonyítványt nyertek; és kik e mellett a gazdaság terén megfelelő gyakorlati jártasságot igazolnak. Az 1883. I. tcz. 1. §-ának

rendelkezése a gazdasági felügyelőkre is kiterjed.

70. §. A gazdasági felügyelő szakközege és előadója: a) az alispánnak, a közigazgatási bizottságnak és a közigazgatási bizottság szakosztályainak oly ügyekben, melyek a földmivélségi miniszterium alá tartoznak; b) a törvényhatósági bizottságnak és az állandó választmánynak a közigazgatási helyi érdekek gondozására irányuló önkormányzati tevékenységében.

71. §. A gazdasági felügyelő ügykörében kezdeményező és indítványozó joggal bír. E jogából kifolyólag intézkedéseket hoz javaslatba azon hatóságnál, melyet a rendelkezés megillet.

72. §. A gazdasági felügyelő részletes hatásköre részint a mezőrendőrségi törvényben, részint kiadandó utasításban lesz szabályozandó.

E) Az erdőfelügyelő hatásköre. 73. §. Az erdőfelügyelői intézmény újjászervezése iránt külön törvény fog intézkedni, addig ezekre nézve az 1879. XXXI. tez. intézkedései mérvadók.

74. §. Az 1886. XXIII. tez. az erdőfelügyelő és segédszemélyzetére kiterjesztetik.

F) Az államépítészeti hivatal hatásköre. 75. §. Az államépítészeti hivatalok a belügyminiszter hatósága alá helyeztetnek.

76. §. Államépítészeti hivatal rendszerint minden vármegyei törvényhatóság területén szerveztetik; kivételesen kiterjedhet azok hatásköre két kisebb vármegye területére. A létszámot a fennálló szabályok figyelembe tartásával a belügyminiszter állapítja meg.

77. §. Az államépítészeti hivatal működési köre kiterjed: a) az állami és törvényhatósági utak, valamint az azokon levő műtárgyak építésére, fentartására és kezelésére az 1890. I. tez. rendelkezéseivel képest; b) a községi, közlekedési utak műszaki teendőire a fent hivatkozott törvény értelmében; c) az 1890. I. törvényekben kijelölt egyéb műszaki teendőkre; d) gőzkazán ügyekre; e) egyéb műszaki teendőkre, melyekkel a belügyminiszter előleges beleegyezésével más miniszter által megbíznak. Más miniszterek az építészeti hivatalt oly teendőkre, melyek a belügyi kormányzat körébe nem esnek, csak a főispán útján vehetik igénybe.

78. §. Az államépítészeti hivatal egy, az alispánnak közvetlenül alárendelt főnökből és ennek alárendelt egy vagy több mérnökből áll. A főnököt akadályoztatása esetén a rangra nézve legidősebb mérnök helyettesíti. A hivatal főnöke tagja a vármegyei bizottságnak és a közigazgatási bizottságnak.

79. §. A hivatal főnöke személyesen felelős a hivatal ügykörébe eső teendők pontos és megfelelő ellátásáért. Az alárendelt mérnökök a főnök utasításait és rendeleteit tartoznak teljesíteni. Műszaki javaslatok adatainak alaposságáért és valódiságáért a főnökkel szemben a javaslatot készített mérnök felelős. Az államépítészeti hivatal kiadmányait és javaslatait a főnök akadályoztatása esetén annak nevében helyettese írja alá.

80. §. Az államépítészeti hivatal tagjainak felelőssége és fegyelmi viszonyai tekintetében ezen törvény, valamint az 1890. I. t. cikk rendelkezései mérvadók, egyebekben a szolgálati utasítás intézkedik.

81. §. Az építészeti hivatalnak a törvényhatósági és községi közegek irányában való viszonyát az 1890. I. tez. szabályozza.

G) A vármegyei állatorvos hatásköre. 82. §. A vármegyei állatorvos állategészségi ügyekben szakközege az alispánnak és a gazdasági felügyelőnek. E minőségben intézkedéseket hoz javaslatba, melyeket a gazdasági felügyelőnek terjeszt elő, és felügyel, hogy az állategészségügyi szabályok a megye területén pontosan végrehajtsanak. Részletes ügykörét az 1888. VII. tez. rendelkezései, valamint az ügyviteli szabályzat állapítja meg.

83. §. A vármegyei állatorvos az alispán rendelkezéseivel képest megvizsgálja a járási és községi állatorvosok működését és a községeknek állategészségügyi állapotait. Észleleteit és javaslatait a gazdasági felügyelővel és ennek útján az alispánnal közli.

H) A levéltárnok hatásköre. 84. §. A levéltárnok a vármegye levéltárát az ügyviteli szabályzat értelmében kezeli és őrzi. Az alispán a levéltárnokot kiegészítő erő gyanánt más hivatalos teendők ellátására is utasíthatja. A levéltárnoki külön állások az élethossziglan kinevezett levéltárnokok állásának megüresedése esetén

egyes vármegyékben beszüntethetők, vagy a kezelő személyzet sorába illeszthetők.

I) A járási szolgabírák és alárendelt közegeik hatásköre. 85. §. A közigazgatási járás élén a belügyminiszter intézkedéséhez képest főszolgabíró vagy szolgabíró áll. A szolgabíró hatásköre a főszolgabíró hatáskörével azonos; különbség közöttük csak rangra és fizetésre áll fenn.

86. §. A szolgabíró külön pecséttel bír, a törvényhatóság czímerével s a járás nevét tartalmazó körirattal.

87. §. A szolgabíró segéd- és kezelő személyzetét a belügyminiszter állapítja meg; minden szolgabíró mellé azonban szervezendő: a) tisztviselői minőségben: legalább 1 alszolgabíró, 1 járási gyám, 1 járási orvos, 1 járási számvevő, ki a vármegyei központi számvevőség személyzeti létszámához tartozik; b) kezelő személyzet minőségében: legalább 1 írnok és a szükséghez képest 1 járási végrehajtó. Ezekon kívül a belügyminiszter a szükséghez képest egy vagy több közigazgatási gyakornokot — a földmivélségi miniszter járási állatorvost, — a honvédelmi miniszter pedig, ha a számvevők a katonai ügyeket ellátni nem képesek, ezek ellátására segéd közegeket alkalmazhat. A szolgabírónak alárendelt közegek nem bírnak önálló hatáskörrel, hanem a szolgabíró felügyelete alatt és az ő felelőssége mellett működnek.

88. §. A szolgabíró a közadók és a közadók módjára behajtandó tartozások, valamint általában a közigazgatási végrehajtásokra vonatkozó teendőit az alája rendelt végrehajtó, illetőleg a községi előljáróság által teljesíteti.

89. §. A szolgabíró idegen pénzt vagy pénzürtéket rendszerint nem kezel. Tartozásait egyesek a fennálló vagy megállapítandó szabályok szerint az adóhivatalnál, vagy esetleg a községi pénztárban röjják le. Amennyiben felsőbb hatóság intézkedése következtében átmeneti pénzek és pénzürtékek a szolgabíróhoz mégis kerülnek, azok könyvelése és kezelése szorosan az ügyviteli szabályzat rendelkezései szerint eszközözendő.

90. §. Az ügyviteli szabályzat határozza meg egyesek magán ügyeire vonatkozó azon eseteket, melyekben a szolgabíró a székhelyén kívül kifejtett eljárásért külön napidíjat, vagy utiköltséget felszámíthat, és szabja meg a törvényes igények mérvét, valamint az igény érvényesítésmódját.

91. §. A szolgabíró általános feladatai a következők: a) eljár e törvény keretén belől mindazon ügyekben, melyeket a törvények és törvényes rendeletek hatáskörébe utalnak, valamint gyakorolja azon jogokat, és teljesíti azon kötelesegeket, melyek a fennálló törvények és rendeletek által reá ruháztattak; b) járásában a közigazgatás zavartalan menetére ügyel és akadályait elhárítása tekintetében saját hatáskörén belül intézkedik, illetőleg illetékes helyre jelentést tesz; c) elsőfoku közigazgatási hatóságot képez és mint ilyen úgy a törvény által meghatározott, valamint mindazon ese eken, melyekre nézve más elsőfoku hatóság nincs kijelölve, határoz, illetőleg intézkedik; d) felügyel a törvényes rendre és minden fontosabb mozzanatról az alispánt haladéktalanul értesíti; e) felügyel a személy és vagyónbiztonságra; f) pontosan végrehajtja, illetőleg végrehajtatja az alispán rendeleteit és a többi felettes hatóságok intézkedéseit.

92. §. Az alispán a szolgabíróhoz rendeleteket és utasításokat közvetlenül intéz. A főispánnak közvetlenül alárendelt szakfőnökök illetékességük körében szintén közvetlenül, de megkeresések útján érintkeznek a szolgabíróval. Oly intézkedések azonban, melyek az egész megyére vagy több járásra hatnak ki, velük az alispán útján közlendők.

93. §. A szolgabíró, mint a 87. § ban felsorolt közegek főnöke, gyakorolja velük szemben az 52. §. e) és f) pontjaiban foglalt jogokat s a mennyiben az ügyviteli szabályzat során részletezett rendes ügykörük hátránya nélkül lehető, őket a járási orvos kivételével, más hivatalos teendők ellátásával is megbízhatja.

94. §. A járási orvossal szemben a szolgabíró felügyeleti joga következőleg szabályoztatik: Jogában áll őt hatáskörébe eső teendők ellátására kiküldeni, tőle jelentést vagy szakvéleményt kívánni, vagy őt szóbeli jelentésadásra a hivatalba rendelni. Időszaki jelentéseit, melyek nála nyújtandók be és általa terjesztetnek az

illetékes helyre, észrevételeivel elláthatja. Fegyelmi vizsgálatot ellentük nem rendelhet, de javaslatára az illetékes hatóság a fegyelmi vizsgálatot ellentük elrendelni köteles.

95. §. A csendőrséggel szemben való jogait a m. kir. csendőrség számára kibocsátott utasítás szabályozza.

96. §. A járási szolgabírák egymás közt megkeresések útján közvetlenül érintkeznek.

97. §. A szolgabíró hatásköre az alája rendelt községek irányában a következő: a) közvetlenül a községek felett áll és a községek a rendeleteket a szolgabírótól és rendszerint a szolgabíró útján veszik. A járás több vagy összes községeit érdeklő, vagy pedig elvi fontossággal bíró rendeletek, sürgős esetek kivételével, a „vármegyei közlöny“ útján közöltetnek a községekkel; b) a szolgabíró a községekre felügyel és azok működését ellenőrzi, ebből kifolyólag a községeket és a községi közegek működését bármikor megvizsgálhatja, de évenként legalább egyszer, esetleg a járási gyám, járási számvevő, járási orvos és állatorvos közreműködésével, az ügyviteli szabályzatban meghatározott módon megvizsgálja és a vizsgálati jegyzőkönyveket a tett intézkedésekkel együtt az alispánnak nyolcz nap alatt bemutatni köteles; c) valahányszor a községben megjelen, felveszi a felmerült panaszokat, azok mibenlétéről lehetőleg azonnal meggyőződést szerez, és a hiányok vagy sérelmek orvoslása tárgyában megfelelően intézkedik; d) a községi előljáróság minden tagjával szemben gyakorolja az 52. §. a), b), e) és f) pontjaiban foglalt jogokat; e) a községi képviselőtestületet törvényes határidőben ülésre egybehívhatja, a napirendet kitűzheti és az ülésen személyesen elnökölhet. Szavazati joggal azonban hivatalos állásánál fogva nem bír; f) kiváló gondot fordít a község háztartásának rendbentartására. Az évi költségvetéseket és zárszámadásokat átvizsgálja köteles és ezekre észrevételt tenni jogosult; g) a község képviselőtestületének jegyzőkönyvei, az üléstől számított 8 nap alatt, hiteles másolatban a szolgabíróhoz terjesztendők. A szolgabíró a képviselőtestület határozatai ellen — ha csak másodfokban ő maga határozni nem illetékes, — az ülési jegyzőkönyv vételétől számított 8 nap alatt felebbezéssel élhet és a határozat végrehajtását felfüggesztheti. A felebbezésről és felfüggesztésről a község egyidejűleg értesítendő; h) a községekéről az ügyviteli szabályzat értelmében törzskönyveket vezet; i) őrzi a község összes szabályrendeleteinek egy-egy eredeti példányát; k) az ügyrend értelmében felügyel a községben levő közintézetekre; azokat bármikor megvizsgálhatja, észrevételeit és javaslatait illetékes helyre juttatja; l) gyakorolja, illetőleg teljesíti a községek rendezéséről szóló törvényben foglalt jogokat és kötelesegeket.

98. §. A főszolgabíró, illetőleg szolgabíró állását a járási tanácsban és azzal szemben ezen törvény III. részének V. fejezete szabályozza.

99. §. A mennyiben egyes törvény másképp nem rendelkezik, a szolgabíró sérelmes határozatai az érdekeltek által a kézbesítéstől számított 8 nap alatt felebbezhetők. A felebbezések a szolgabírónál adandók be és általa terjesztendők az illetékes másodfoku hatósághoz.

100. §. A szolgabírónak akadályoztatása esetén helyettese a rangban legidősebb alszolgabíró, ki ez esetben gyakorolja a szolgabíró részére megállapított hatáskört, — különben az alszolgabíró az ügyviteli szabályban részére megállapított, illetőleg a szolgabíró által kijelölt ügykör látja el.

101. §. A járási gyám hatáskörét a gyámügyi és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló törvény szabályozza.

102. §. A járási számvevő végzi a szolgabíró hatásköréhez tartozó ügyeknél a számvevői és nyilvántartási teendőket; különösen: a) vezeti a katonai nyilvántartásokat; b) vezeti a községi törvénykönyveket és a külön közegekre nem bízott fontosabb nyilvántartásokat; c) megvizsgálja és észrevételezi a községi költségvetéseket és zárszámadásokat, ugy közigazgatási, mint számtani szempontból; d) a községek vizsgálata alkalmával eszközli a zárlatokat, a naplók, főkönyvek és nyilvántartások vizsgálatát; e) vezeti a szolgabírói hivatal felszerelésének leltárát; f) vezeti a kihágási ügyek nyilvántartását; g) ellátja az ügyviteli szabályzatban felsorolt és a szolgabíró által részére beosztott

teendőket. A járási számvevő a szoros értelemben vett számvevői szakot a megállapított külön hatáskör szerint teljesíti és hatáskörében tett észrevételeire nézve utasításokkal meg nem köthető.

103. §. A járási orvos a szolgabírónak a közegészségügy terén szakközvege. Mint ilyen szakvéleményeket ad és intézkedéseket javasol. Részletes hatáskörét az 1876. XIV. tcz. szabja meg. A járási orvos ellenőrzi a községi és kör-orvosok működését és felügyeli köteleességeik pontos teljesítésére. E végből hivatalos működésüket és eljárásukat évenként legalább egyszer megvizsgálja és a vizsgálat eredményét a szolgabíróval közli. A községeket közegészségügyi tekintetből a szolgabírói vizsgálatok alkalmával megvizsgálja. A járási orvost akadályoztatása esetén a főispán által kirendelt tiszteletbeli járási orvos vagy a járási területén a szolgabíró által kirendelt körorvos helyettesíti. Orvosi magánygyakorlatot tizhet, a mennyiben hivatalos teendői ez által hátrányt nem szenvednek.

104. §. A járási állatorvos ügykörét az ügyviteli szabályzat határozza meg. A közigazgatási gyakornokok, a segéd- és kezelő személyzet teendőit, az ügyviteli szabályzat értelmében a szolgabíró szabja meg.

105. §. A községi körjegyzők a községi csoportokba a közigazgatás feladatainak ellátásával megbízott kihelyezett állami tisztviselők, kik közvetlenül a járási szolgabírónak vannak alárendelve. Hatáskörük és szolgálati viszonyaik a községek rendezéséről szóló törvényben szabályoztatnak.

(Folyt. köv.)

HIREK.

— **(A kir. táblák decentralizációjának)** végrehajtása tárgyában a hiv. lap szerdai száma Szilágyi Dezső igazságügyi miniszternek márcz. 8 ról kelt rendeletét teszi közzé, mely az áthelyezésekkel járó személyi és kezelési tennivalókat részletesen rendezi. A rendelet szerint az áthelyezett bírói személyzet ápr. 13-tól május 3 ig szabadságoltatik. A két kir. tábla áthelyezett bírái ápr. 8-án teszik meg utolsó bejelentéseiket, de az el nem intézhető ügyeket ápr. 1-ig kötelesek az iktatóba visszaküldeni, kivéve a sürgős ügyeket. Az eddigi két kir. tábla május 4-ével szűnik meg s az ujonnan szervezett 11 királyi tábla május 5-ével kezd meg működését. Az elsőfolyamodású bíróságok márcz. 31-én túl csak az addig fölterjesztetni rendelt ügyeket s azonkívül a sürgős ügyeket küldik fel a két kir. táblához, a többit ápr. 1—máj. 4 ig visszatartják s csak akkor terjesztik föl az illetékes kir. táblához. A törvénykezési szünet a budapesti és marosvásárhelyi kir. táblái bírákra nézve jul. 5 től kezdve 8 hét lesz. A többi táblák bírái az átmeneti 2 heti szabadságidőn kívül még 6 heti szabadságot élveznek s azt az elnökök osztják föl közöttük.

— **(Reményi Pécssett.)** A hosszú idők óta nem látott s hosszasan várt Reményi csütörtökön és pénteken volt vendége városunknak. A 60-as évek elején nagy lelkesedés kísérte az akkor csak országszerte ismert kedvelt fiatal művészt a városba, ma az akkori idők körülményei már nem vesznek körül bennünket, a politikai viszonyok változtak s velük a nemzeti érzület is, mely akkor oly hatalmas hullámcsapásokat tudott fölidézni — ma Reményit, aki azóta már világszerte ismert veterán művész, a néhány hivatalos üdvözlőn s a kiváncsiságból odavetődötteken kívül alig fogadta valaki. Vagy 50—60 főre menő fiatalság — jobbára csak a jogakadémia polgáraiból — gyűlt össze csütörtökön délután a vasuti pályaház perronján, hova négy órakor robogott be a vonat, mely Reményit hozta. A galléros köpönyeget s széles karimájú puba kalapot viselő művész kicsi termete mellett is azonnal föltűnt a közönségnek s halk éljen-morajjal üdvözölte a fűrgén lépkedő kis embert. Reményi azonnal a reá várakozó Zalai Mihály főgimnáziumi tanárhoz sietett, ki üdvözölte őt, mint a czisztercezi rendház vendégét. Aztán Valentin Ottó, a hangverseny rendezője mutatta be magát neki, majd a „Pécsi Dalárda“ nevében H a k s c h Lajos üdvözölte a művészt, mint a dalegyesületnek közel 30 éve disztagját. Reményi szívélyesen szorított kezét az öt üdvözlőkkel s aztán kedélyesen társalgott velük pár percig, míg máháját rendbehozták.

Kérdésközdött a hangversenyterem felől, s mikor megmondták neki, hogy a „Hattyu“-ban fog játszani, akkor azt kérdezte: „Játszom én már ott?“ Emlékeztették aztán arra, hogy a pécsi dalárdával együtt rendezett kamara-hangverseny alkalmával játszott a Hattyuban s mikor fölhozták, hogy az összedrótozott terem körülbelül még mindig olyan, mint a 60-as években, hát akkor egyszerre emlékezett már a Hattyura — a drótokról. Érdeklődött a restaurált székes-egyház iránt is, s kifejezte óhaját, hogy azt szeretné megtekinteni. Rövid beszélgetés után Zalai tanárral kocsira ült s a czisztercezi-rendházhoz hajtatott, a melynek, Incevény Dénes igazgató szives meghívása folytán, vendége volt Bodó Alajossal, az öt kísérő fiatal zongoraművészszel együtt. Ott áföltözködött s frissítőt vett magához. Este a Hattyu-teremben tartotta meg hangversenyét, melyről művészeti rovatunkban szólunk. Hangverseny után a czisztercezi rendházban vacsorán volt, ahol — rendes szokása szerint — nagyon keveset evett, mert Reményi tudvalevőleg vegetáriánus. Vacsora után aztán a művész kis társasággal átment a „Hajó“ vendéglőbe, a hol előkelő társaság volt együtt. A Farkas bandája itt Reményi tiszteletére a „Repülj fecském“-et is produkálta. Reményi pénteken délelőtt a városban nézett körül s elment a restaurált székesegyházba, a mely rendkívül tetszett a művésznek, aki eddig abban a hitben volt, hogy csak részleges renoválást vittek végbe a régi székesegyházon, s nagyon elcsodálkozott, mikor alapjától a tetejéig teljesen új templomot látott maga előtt. Pénteken délután a Zsolnay majolika-gyárat tekintette meg, amely szintén méltó bámulatra ragadta a művészt. Reményi, mint lapunk zártakor értesülünk, valószínűleg csak ma — szombaton — este 6 órakor utazik el városunkból Kanizsára, a hol még ma este hangversenyt tart. Mint mondja: ez a két nap az ő egyetlen pihenője, mióta Magyarországon van.

— **(A honvédség köréből.)** A m. kir. honvédség 14. sz. rendeleti közlönye szerint a király Károly Jenő 19. honvédyalogezredbeli alezredesnek, a megtartott felülvizsgálat eredménye alapján, mint honvédségi csapatszolgálatra nem alkalmasnak, helyi szolgálatra alkalmasnak utóbbira való előjegyzés mellett nyugállományba helyezését elrendelte.

— **(A typhus járvány.)** Hullámzó lefolyást vett a járvány a mostani hét vége felé. E hó 10-én 5, 11-én 10 és 12-én 4 betegedést jelentettek be. A viznek bakteriológiai vizsgálatára — miután Frank dr. katonai szolgálata miatt nem jöhetett — Czékus drt küldte le az országos közegészségügyi egyesület, ki csütörtökön este érkezett le Pécsre.

— **(A mai nemzeti ünnepről.)** melyet a jogászfűjság a „Hattyu“-ban rendez, a közönség körében az a téves hír kering, mintha ott külön meghívóval s csak bemeneti díjjal lehet megjelenni. A hazafias ünnepre meghívó nem szól, meghívott az egész nagy közönség; bemeneti jegy pedig a jó magy hazafias érzelem és lelkesedés. A ki ezeknek birtokában lenni szerencsés, az ott mind szívesen látott vendég.

— **(Megvadult lovak.)** Vértfagylaló látványosak voltak tanui csütörtökön délután az Irgalmasok utczáján s a Majláth-téren levők. Az Irgalmasok utczája innenső végén, a Széchenyi-tér közelében egy külvárosi fuvaros kocsija állott. A kocsis valamelyik boltban volt, a kocsin hagyva két kis gyermekét. Valaki a lovakra rájlesztett, s ezek megriadva sebes vágatásban rohantak a Majláth-tér felé magukkal ragadva a kocsin jajgatva szepegő két kis gyermeket. A térségen átrepülve a zsidótemplom előtti aszfaltra kanyarodtak. Itt a sebes kanyargásnál nagyot zökkent a kocsis, s az egyik gyermek, mint a nyíl, röppent ki a kocsiból úgy vágódott a földre, hogy élettelenül terült el. E pillanatban az egyik ló a sikos aszfalton elcsuszott s elesett. Ezt az alkalmat megragadta három ép arra menő katona, s gyorsan lefoglák a megvadult lovakat. A szerencsétlen gyermeket a kórházba vitték, de mire oda értek vele — mint lapunk zártakor értesülünk — a kicsi kisenvedett.

— **(A „Mecsek-egylet“ megalakulása.)** A „Mecsek-egylet“ holnap — vasárnap — délután 5 órakor a nemzeti casino disztermében közgyűlést tart, melyen kidolgo-

zásra kiadott alapszabályokat terjesztik elő elfogadás végett.

— **(Zenés és lampionos takarodó a márcz. 15. előestéjén.)** Mi eddig lelkünk mélyében meg voltunk győződve arról, hogy hidegebb, számitóbb, mamelukabb pecso-vics-város alig van több Pécshez hasonló, melynek minden nemzeti ügy bliktri, a nemzeti ünnep komédia, a hazafiság, a lelkesedés pedig utcai gyerek heczcz. Es ime most tudjuk meg, hogy Pécs városa tulajdonképen föld alatt dolgozó aknamunkás nihilista, mely — minden előkészület nélkül — egyszerre csak kitör a földből s olyan országra szóló nemzeti dárídót csap, amilyen alig csendül meg egy törzs magyar városban is. Erre a nihilistaságára pedig „Egyetértés“ utján jöttünk rá. Ebben az újságban kedden, valami titkot tartani nem tudó renegát elárulta, hogy mi minden fog ma este a márczius 15-ödikének előestéjén történni. A tudósítás így hangzik: „Pécs ett a nagybizottság véglegesen megállapította az ünnepély részleteit. Nevezetesen elhatározta, hogy már a nap előestéjét is ünnepli. Szombaton, 14-kén esti hét órakor nagy zenés és lampionos takarodó lesz a Szabadságtérről az Andrássy-téren föl s az Eötvös-utczán át az iparosházig. Itt (az ipartestületben) szombaton 8 órakor lesz a társaslakoma. A „függetlenségi és 48-as párt szintén rendez lakomát.“ — Ez a tudósítás azonban meg ne zavarja senki elméjét, mert fölünk sem lampionos zenés takarodó, de még „Szabadságtér“ sem kerül ki. Hanem ez a szép, irigylésre méltó ünnepség valószínűleg Arad városában megy végbe — ha helyrajzi ismereteink nem csalnak. Az idézett újságban Pécsről is akart szó lenni, s utána Arad következett volna; tévedésből azonban a Pécssett szó után a szedő az aradi tudósítást szedte s így jutottunk mi pécsiek ilyen rebellis márczius 15-ödiki ünnepséghez — amitől azonban óvjon meg bennünket a mamelukok istene!

— **(A pécsi atletikai club)** folyó hó 11-én tartott választmányi gyűlésén elhatározta, hogy a club a szokásos tavaszi házi versenyt az idén is meg fogja tartani, valószínűleg május hó elején. A helyre és időre vonatkozólag a gyűlés még nem hozott határozatot.

— **(Halálozás.)** Mayer Karoly né, született Herczenberger Aranka, e hó 11-én elhunyt. A 22 éves fiatal asszony a typhus áldozata, s a betegség, mely a legsúlyosabb alakban jelentkezett, rövid egy hét alatt törte meg és vitte sirba elszakítva őt szeretett férjétől, kivel két éves házasságuk ideje alatt a legboldogabb frigyben éltek. A korán elhunyt temetése pénteken délután ment végbe, mondhatni óriási részvét mellett.

— **(Metszési tanfolyam.)** V á s á r h e l y i Gerő hegybiztos hétfőtől kezdve a város amerikai telepén a egész héten át megkezd a metszést, melylyel egyidejűleg az ott megjelenő vinczelléreknek és szőlősgazdáknak gyakorlatilag be is mutatja a metszés különböző módjait. A szőlőbirtokosok jól teszik, ha leküldik oda vinczellérjeiket, kik ott a helyes metszést elsajátítva legalább nem fogják a rosz metszéssel tönkre tenni az amúgy is nagy bajjal megvédett tőkéket. Vasárhelyi ugyanekkor az ültetést is bemutatja.

— **(A pécsi nőegylet)** évi rendes közgyűlését márczius hó 22-én, délután 3 órakor fogja az egyleti helyiség nagy termében megtartani, melyre az egyleti tagok az egylet elnöke által külön meghívás útján is meghívottak. A közgyűlés tárgyai: 1. Választmányi jelentés s pénztári kimutatás az elmúlt 1890. évről. 2. A számadások fölülvizsgálatára 3 tagú bizottság kiküldése. 3. 1891. évi költségvetés megállapítása. 4. Viertl Emilia úrnő leköszönése folytán megüresedett pénztárnoki állás betöltése. 5. A netán benyújtandó folyamodványok s teendő indítványok fölötti határozat-hozatal.

— **(Az új szerkezetű lovassági karabélyok)** gyártását már legközelebb megkezdik a steyeri fegyvergyárban, miután az összes gépi előkészületekről és berendezésekről már gondoskodva van. Így tehát valószínűleg már a jövő hónapban megkezdik 60,000 darab ismétlődő karabélynak szállítását, úgy hogy a hadsereg lovas ezredeit minden valószínűség szerint még a nyár folyamában elláthatják az új fegyverrel. Egyébiránt mindkét állam honvédségi lovas ezredeit is még ez év folyamában felszerelik ismétlődő karabélyokkal. E fegyver

tudvalevőleg ugyanolyan kaliberű, mint a gyalogsági puská (8 mm.) és miután általában véve a závar berendezése is hasonló, ennél fogva az ismétlődő karabélyok lövegei is tökéletesen olyanok, mint a gyalogsági ismétlődő fegyverekéi, a mely körülmény nagyon meg fogja könnyíteni a csapatoknak löszerekkel való ellátását.

VEGYESEK.

Magyar hirlap. Ily címmel márczius hónap 21-én új politikai napilap indul meg Budapesten. Felelős szerkesztője Horváth Gyula, főmunkatársa Mikszáth Kálmán, mindketten országgyűlési képviselők. A „Magyar Hirlap” a szabadelvűség szolgálatában fog állni. A „Magyar Hirlapot” sem szimpathiák, sem antipathiák nem vezérlik és teljesen független organum lesz. Eunyit röviden kiemelve a „Magyar Hirlap” politikai programjából, hangsúlyoznunk kell még, hogy az új lap minden tekintetben a legmagasabb zurnalisztikai színvonalon fog állani. Belső dolgozótársai, külmunkatársai és levelezői az újságírói és írói kar legkiválóbb tagjaiból állanak. Helyettes-szerkesztő Fenyő Sándor lesz. A „Magyar Hirlap” naponként legkevesebb két teljes ivnyi terjedelemben fog megjelenni s miután előfizetési ára egy hónapra csak 1 frt 20 kr. a legolcsóbb nagy napilap. A lap pontos szétküldéséről a kiadóhivatal (Budapest, Gránátos-u. 16) intézkedik.

MŰVÉSZET IRODALOM.

* **Reményi hangversenye.** Csütörtökön este fel 8 orától kezdve valóságos néparadat tödött a „Hattyu” felé s még 8 órakor is a terem ajtóit le a kapuig szorongott a közönség, mely a nagy zsúfolás miatt negyedóránig volt kegytelen acsorogni, míg nagy lassan föl vonulhatott a hangverseny-terembe. Nyolcz óra után a Hattyu nagytermének minden zuga megtelt ülő és álló közönséggel, melyet Pécs és vidékének nagy intelligenciája képezett. Negyed 9 mulott, mikor Reményi kilépett Bodó Alajossal, az ő magyarországi hű kísérelével. Hatalmas taps és éljen fogadta a veterán művészt, akit az öregek mint fiatal hegedűst láttak itt 30 évvel ezelőtt s a fiatalok most mint öreget üdvözölték 30 év elmúltával. Mendelssohn egyik hegedűversenyének audentéja és finalejával kezdte, aztán játszott Schuberttől és Bizet „Carmen”-jából. Mind a három — bár a klasszicitás hiányzott az előadásból — tetszett s hosszantartó taps követte a művész játékát. Kapott egy kéksarga-szalagos babékoszorut is. Reményi e három szám után leszállt a podiumról, szeket vitetett a nézőterre és beállt — jobban mondva leült — közönségnek. Utána ugyanis Fekter Ferencz, a pécsi székesegyházi enekkar tagja s a m. kir. opera volt tagja, euekelt három csinos Zichy-féle dalt. Fekter ritkán volt alkalma hallani a pécsi közönségnek, s annal kellemesebb hatást tett a hallgatóságra az előadó enekes rokonszenves hangja, kitűnő iskolázottsága, mely mindkét jótulajdonsága cseppet sem vesztett, mióta megvált az operától. A közönség zajosan megtapsolta Fekter, aki szinten kapott egy babékoszorut nemzetiszintű szalaggal. Fekter Bodó Alajos váltotta föl a podiumon. A fiatal — máris művészsamba menő — zongorást már ismeri közönségünk Barbi legutóbbi hangversenye óta, a mikor ez a sokat ígérő tehetség először mutatta be nagy jártasságot a billentyűkön. Azóta is nagyot haladt az előadó művészet terén és sokat elvesztett abból a modorosságából, ami tavaly még közel járt a komikumhoz. Ma már nyugodtabban és bamulatos biztossággal, erőteljességgel majd meg olvadó finomsággal kezelte a hangszer, s többet mutatott a zeneköltőből, mint a technikai akadályversenyből. A közönség meg is adta a méltó elismerés nyilvánítását, s többször hivta a podiumra a forrás stádiumában levő fiatal művészt. Bodót különben a Reményi kísérelő játékért is dicséret illeti. Oly lehellestzerű kísérel valóban ritka dolog ilyen tüzes fiatal zongorással. Reményi a pihenés után egymaga, kísérel nélkül, játszta Sarasate két kedves apróságát: egy halászdalt és egy spanyol táncot, melyekben már kiemelkedett a hatások nagy mestere, a pianissimók ritkaságos művésze, a kit — ha talán semmi más — úgy egymaga ez az elhaló pianissimo tesz nagygyá! Frenetikus taps tört ki a közönségből s a tapsnak alig

akadt vége. Ismét Fekter következett ezután két magyar népdallal és egy serenád-keringővel, melyeket szintén finom izléssel adott elő s melyekért a közönség sürű tapsokkal jutalmazta, miben maga Reményi is részt vett. Bodó Alajos is nagy hatást keltett utána Liszt „Rigolette”-ábrándjával és a Rákóczy-rapszódíával, melyet oly lelkesültséggel tapsolt meg a közönség, hogy Bodó kénytelen volt ráadást játszani — előadván Morkovits-nak egyik kedves kis keringőjét. A piece de seristance ot Reményi töltötte be a sokat várt magyar népdal-ábrándokkal, melyek elsejét követő riadó tapsra belekapott a „Repülj fecském” ábrándos nótájába, abba a dalba, mely az ő világhírnevének a megalapítója. A közönség sorai közt végigzúgott az a moraj, mely valami várva-várt nagy dolognak a rendes előszele. A veterán művész, a hogy behúnyt szemekkel, mélységes nyugodtsággal siratta végig a vonót az alsó húrokon, — úgy állt ott, mint a régi idők, az elnyomatás napjainak ráj emléke, amikor a tétlenségre szorított magyar vér ettől a csodálatos daltól kapta meg a pezsgését s amikor ezt a kis ördögös muzsikust rajongással hallgatta a busuló hazafi s a nótá végeztével benne éljenezte a megkötött kezű magyar géniuszt. Sok szólt akkor ki abból a hegedűből, abból a nótából, amit ma a megváltozott kor már nem ért meg. Hanem azért a „Repülj fecském” ellenállhatatlan hatása ma is megvolt, úgy, hogy a nyomban rákövetkezű „Ezt a kerek erdőt járom én” kezdetű dal első akordjait majdnem elnyomta a kitörni készülő lelkesedés. A végén aztán szabadjára ereszkedett ez is s sühogott a taps, a tombolás percekig. Reményi egyik saját szerzeményével fejezte be hangversenyét, mely után hosszú tapsal és éljennel bucsuzott el tőle a közönség.

* Megjelent művek és röpiratok.

„Thespis kordéja vagy a földön járó csillagok” — színjáték két fölvonásban. Irta Jókai Mór. Csinos kiállításban megjelent Légrady testvéreknél. Ára 40 kr. — Gyakorlati szolgálati kézikönyv a m. kir. csendőrség és rendőrség részére. Irta egy volt csendőrtiszt. Megrendelhető Nagyváradon a „Szigligeti” nyomdában 30 krért. — A civilizált oláhok — pár megjegyzés a román fészkelődésekre. Irta Hentaller Lajos orsz. képviselő. — Jászai Mari mint Elektra. Tanulmány, írta Rákóczy Pál. Singer és Wolfner kiadása, ára 20 kr. — A Habsburgok jövője: Budapest Irta Alföldi Gerő és Kostyal kiadása. Ára 30 kr.

Laptulajdonos: Felelős szerkesztő:
NAGY FERENCZ HAKSCH LAJOS.

NYILT-TÉR.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazok, kik boldogult s felejthetetlen

MAYER KÁROLYNÉ
szül. **Herczenberger Aranka,**

f. hó 19-én végbement temetésén megjelentésük, koszorúk küldése s egyéb számos részvét nyilatkozatuk által fájdalunkat enyhíteni igyekeztek, fogadják ezuton is hálás köszönetünket.

Pécsen, 1891. márczius hó 20-án.

A gyászoló család.

Hazánk legkitűnőbb ásványvizének egyike a

véghelesi

Vera-forrás

mely orvosi szak tekintélyek által ajánlatik általában, de főképen e járványos időben Kapható gyógyszerárak, fűszerkereskedésekben és vendéglőkben.

COGNAC

Keglevich István gróf

Promontori gyárából,

mely minden bel- és külföldi kiállításon csak a legmagasabb kitüntetés, a diszoklevelet nyerte, kiváló minősége következtében nemesupán élelmiszerül szolgál, hanem orvosi tekintélyek által emésztési hiányok, mell, tüdő stb. betegségek ellen ajánlva, a legjobb hatással használtatik.

Eredeti palaczköltéseink

mindenütt kaphatók.

A Keglevich István gróf féle cognacgyár igazgatósága Budapesten.

INFLUENZA

betegségnél kitűnő szolgálatot tesz a

„Margit”

gyógyviz.

(Magyar Selters.)

Haza: és külföldi orvosi tekintélyek, Seltersi-Gleichenbergi vizek helyett legjobb eredménnyel alkalmazták tüdő, gége és a gyomor hurutos bántalmainál, továbbá praeservatív-gyógyszernek bizonyult legközelebb Triest, Fiume és hazánkban a kolera megbetegedés ellen.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Kizárólagos ÉdeskutyL. m. kir. és szerb kir. udv. ásványviz-szállítóház, Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

HÁZ ELADÁS.

A malom-utca 5. és 7. szám alatti — közös nagy udvarral és nagy kerttel biró

HÁZAK

ugyszintén: a Nagy Dajndoli hegyben, nyaralásra is igen alkalmas

➔ SZÖLŐ ➔

nagy gyümölcsössel, szabad kézből eladó. Értekezhetni a fenti házakban lakó tulajdonossal.

Becsét veszti

a legválasztékosabb étel is, ha nincs étvágyunk. Az étvágy gerjesztésére úgy mint mindenemű gyomor bajok ellen melegen ajánljuk t. olvasóink figyelmébe:

Egger dijjutalmazott Szódapasztilláit.

Kapható 30 kros eredeti dobozokban a monarchia összes gyógyszerárában, valamint az **Egger A. fia** gyógyszer különlegességi gyárában.

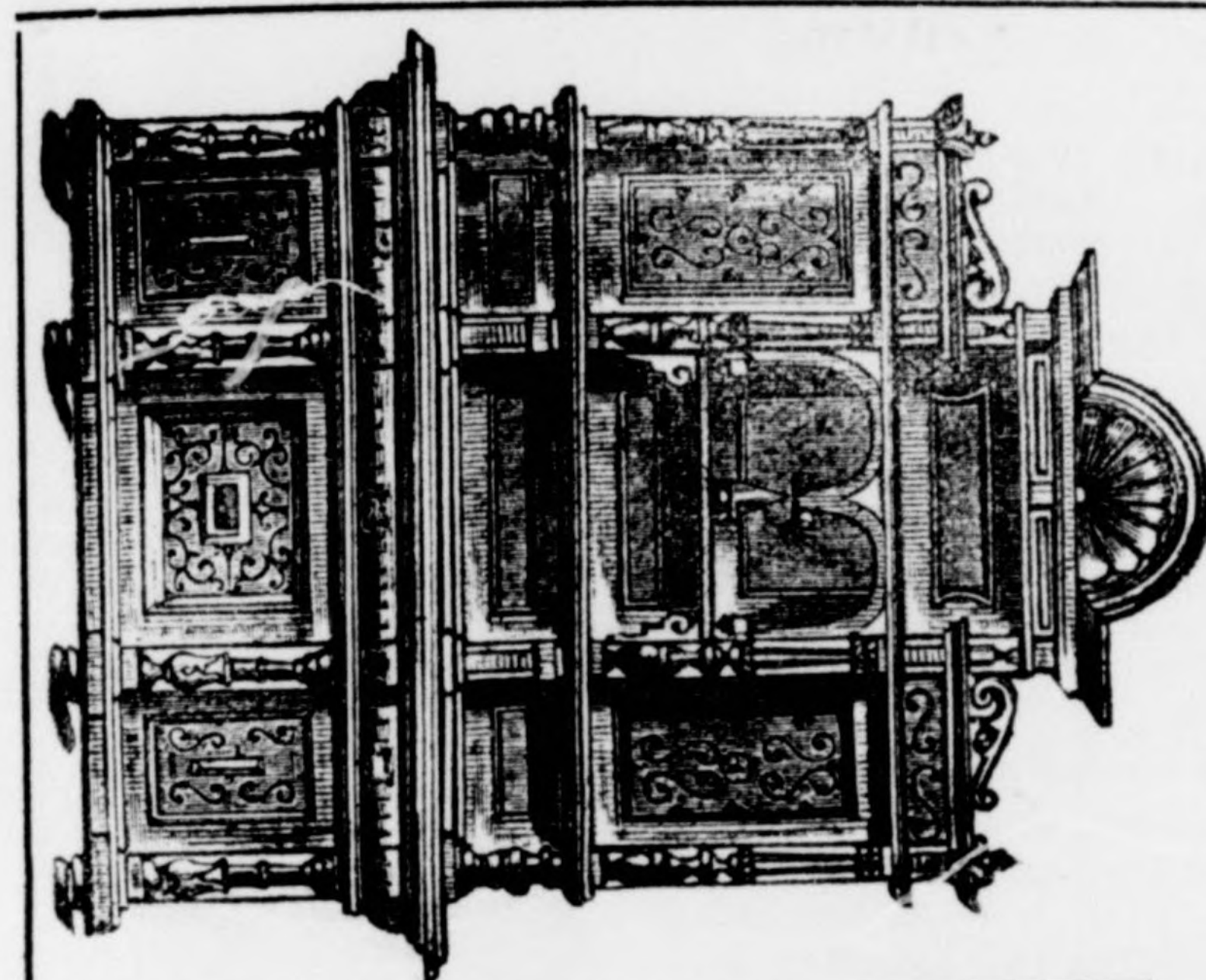
Pécsen: Sipőcz Ist., Erreth János, Göbel Kálmán, Zsiga László és az igr. rend gyógyszerárában. Mohácsen: Luiszer Viktor és Szendrey Jenő gyógyszer. Siklóson: Szentgyörgyi Mór és Petrasch S. gyógyszer. Pécsváradon: Dvorszky Béla gyógyszer. Dárdán: Czingelly örök és Dermár Pál gyógyszer. Sásdon: Mandák Gy. Sándor gyógyszer. Szt. Lőrinczen: Szilágyi György gyógyszer. Szigetvár: Salamon Gyula és Visy Sándor gyógyszer. Bonyhádon Eibach Ödön gyógyszer.

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapir

kapható Ait és Böhm kereskedésében Pécsen

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ZSOLNAY IMRE bútorraktára és műhelye
(tetemesen nagyobbítva)

PÉCSÉTT Ferencziek-utca II. szám.
(A pécsi edénygyár raktár ugyanott)

Nagy választékban teljes és stílszerűen berendezett **alvó-, dísz- és ebédlő-szobák**, mindennemű **fa-, vas- és kárpitozott bútorok**, képek, tükörök, függönyök, függönytartók, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly jutányosan eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

Hirdetések

igen előnyös áron vétetnek fel kiadóhivatalunkban.

Egy jó karban levő tekeasztal

teljes felszereléssel s egyéb

vendéglői felszerelések

is jutányos áron eladók. Értekezhetni gyár-
utca 7. sz. alatt a tulajdonossal.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy gyártmányaim:

vas-, fa- és kárpitozott-butorok, ágyneműek, szervizek, teljes szoba-berendezések vendégfogadók, intézetek, körök, indóházak és magánosok részére — Magyar-, Horvát- és Slavon-országot illető

főképviseletet Hergert József urra Pécsen

ruháztam át. Kérem a t. cz. megrendelőket forduljanak minden tekintetben hozzá; nevezett cég árjegyzékekkel mindég készségesen szolgál és a lehető legolcsóbb árakat szabja, jótállás, pontos és szolid kiszolgálás mellett. Elismerő nyilatkozatok rendelkezésre állanak. Számos megrendelést kérve, maradok

teljes tisztelettel

PAULY ANTAL

ágyneműgyár és butorraktár,
Bécs, VIII. Lerchenfelderstrasse 36. sz.

A pécsi egyesült külvárosi takarékpénztár

1891. márczius hó 30-án délelőtti 10 órakor

saját helyiségében (Király-utca 27. számn házban)

XVII. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

tartja, melyre a tisztelt czimű részvényesek, hivatkozással az alapszabályok 14-ik §-ra tisztelettel meghívattak.

AZ IGAZGATÓSÁG.

VAGYON.	Mérleg 1890. évi december 31-én.	TEHER.	
Pénztár számla	4581.88	Részvénytőke számla	50000.—
Váltó számla	176519.01	Betétek számlája	77768.98
Kétesek számlája	1462.62	Takarékegyleti számla 1885.	1526.10
Előlegezési számla	2391.20	Takarékegyleti számla 1886.	1305.85
Ingatlanokrai kölcsön-számla	2300.—	Takarékegyleti számla 1887.	1203.40
Értékpapir számla	12096.40	Takarékegyleti számla 1888.	5180.33
Per költségi előleg	482.94	Takarékegyleti számla 1889.	3357.16
Biztosíték Giró számla	300.—	Takarékegyleti számla 1890.	1690.88
Folyó-számla hitelezői	69.84	Oszt. magy. bank viszleszámitolási sz.	21590.45
Felszerelvények 10% leírás után	757.41	Folyó számla hitelezői	25295.—
		Tartalékalap számla	2949.82
		Tartalékalap értékpapir számla	3234.40
		Tiszti óvadék számla	975.—
		Átmeneti kamatok számla	817.65
		Nyeremény	4066.28
	200961.30		200961.30

TARTOZIK. Nyeremény- és veszteség-számla 1890. KÖVETEL.

Költség-számla.	Kamatok.		
Tiszti és szolgálai fizetések	2087.37	Leszámitolási	11612.90
Általános költség	995.54	Előlegezési	289.52
Postadíj	46.97	Különfélék	1096.48
Iparkamarai illeték	13.18		
Adó állami	533.32		
10% betéti % után	399.56		
	932.88		
Kamatok.			
Tőkésített és kifizetett betéti	3995.59		
Tőkésített takarékegyleti	499.28		
Általános kamat és illeték	277.66		
Leírások.			
Felszerelvényeknél 10%	84.15		
Nyeremény	4066.28		
	12998.90		12998.90

Pécs, 1890. december 31-én.

Weltrubsky Benno, pénztárnok. **Kellauer Sándor,** igazgatósági elnök. **Peitler Imre,** vezérigazgató. **Kengl Gusztáv,** s. könyvelő.

A fenn kitett vagyon- és nyereménytétteleket a tüzetesen átvizsgált fő- és egyéb üzleti könyvekkel megegyezőnek találtuk.

Pécs, 1891. márczius 2-án.

A felügyelő bizottság:
Klein Jvkab. **Kihállfy Lajos.** **Dobrozemszky Mátyás.**

Mindennemü vizi betegség

és annak utóbajai ellen ugyint: sárgaság, bél- és hólyag-katarus, lélegzési nehézség, májbaj stb. ellen legjobb gyógyszer a birueves

Hydropsin

(orvosok által ajánlva)

Grobstein Sée, gyógyszerárában

Gmunden-gyógyfürdőben,
Felső Ausztriában

egy palacznak ára használati utasítással együtt
1 frt., csomagolva 1 frt 20 kr.

Márcziusi-sör.

A legkittünőbb minőségben

SCHOLZ A. és fia sörfőzdéjéből.

A mélyen tisztelt fogyasztó közönségnek különösen figyelmébe ajánljuk ezen most forgalomba hozott **közkedveltségű sörünket.**

Megrendelések **hordóban és palaczkban** pontosan eszközöltetnek.

Telefon összeköttetés.

Márcziusi sör.

Márcziusi sör.

Légmentes-hygiénikus

zárófödél

(Siemang-Guttman szabadalma.)

Minden államban szabadalommal **Pod de chambre** ellátva.

Ülőeszka klosetés nyílt árnyékszék részére.

Klosetek, nyílt árnyékszék, éjjeli edények, szoba klosetek számára Szállodákba, kórházakban, fürdőintézetekben, vasutaknál és számos magánosokról kipróbálva. Minden ily légmentes záró födéllal ellátott edény teljesen szagtalan s abból semmi ilyen, az egészségnek ártalmas gázok el nem juthatnak.

Ngs. Dr. Korányi kir. tan. egyetemi tanár ur szerint a Siemang Guttman-féle hygieniai lezárófödél egy oly találmány, mely a levegő tisztántartására hálós gyermek- és beteg-szobákban alkalmas.

Ngs. Dr. Fodor József egyetemi tanár ur a zárófödélre vonatkozólag a következőket írja: Ez a készülék igen célszerű arra a célra, hogy éjjeli edényeknek, árnyékszéknek nyílását jól elzárva, onnét bűznek kiáramlását megakadályozza. Ezzel fogva nagyon ajánlatos gyermekszobákban, hálószobákban a levegő tisztántartására az éjjeli edényekből, szobaárnyékszékéből kiáramló kellemetlen, egészségtelen bűznek elhárítására.

Dr. Wiederhofer cs. és kir. udv. tanácsos egyetemi tanár ur Bécsben a szab. Siemang-Guttman-féle zárófödélre kitűnő egészségügyi találmánynak nyilvánítja, melynek egy háztartásbat sem szabad hiányozni, melyben az egészség ápolására tekintettel vannak.

Az egyedüli gyártási jogot bírja:

ZELLERIN MÁTYÁS

cs. és kir. udv. szállító

Budapesten, nagydiófa utca 14. szám alatt.
Képes árjegyzékek bérmentve küldetnek. —
Elárúsítók kerestetnek.

Szobakloset.

Márczius hó 21-én jelenik meg Budapesten

A

MAGYAR HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP

teljesen független programmal.

Szerkeszti:

HORVÁTH GYULA,

orsz. képviselő.

Főmunkatárs:

MIKSZÁTH KÁLMÁN,

orsz. képviselő.

Helyettes szerkesztő: **FENYŐ SÁNDOR.**

A „Magyar Hirlap” belső dolgozótársai, külmunkatársai és levelezői az írói kar legkiválóbb tagjaiból állanak.

A „MAGYAR HIRLAP” előfizetési ára: **egész évre 14.— frt.** **negyed évre 3 50**
fél évre 7.— frt. **egy hónapra 1.20**

A „Magyar Hirlap” előfizetőinek lapunkat márczius 21-től ápril 1-ig ingyen küldjük.

Előfizetések a „MAGYAR HIRLAP” kiadóhivatalához:

Budapest, IV., Granátos utca 16. sz. alá küldendők.

▶ Mutatványszámokat kívánatra ingyen. ▶